

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МЕНДЕЛЕЕВСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТАТАР ЧАЛЛЫСЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

2022 елның 8 февралә

№ 50

Менделеевск муниципаль районының Татар Чаллысы авыл жирлеге территориясендә жәмәгать зиратларының эшчәнлек тәртибен һәм жирләү урыннарын тоту кагыйдәләрен раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, «Күмү һәм жирләү эше турында» Федераль закон, Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 2011 елның 28 июнендәге 84 номерлы карары белән расланган «Зиратларны, жирләү билгеләнешендәге биналарны һәм корылмаларны урнаштыруга һәм тотуга карата гигиена таләпләре» 2.1.2882-11 номерлы СанПиН 2.1.2882-11 нигезендә

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Татар
Чаллысы авыл жирлеге советы

КАРАР КЫЛДЫ:

1. Менделеевск муниципаль районының Татар Чаллысы авыл жирлеге территориясендә ижтимагый зиратларның эшчәнлек тәртибен расларга. (1 нче кушымта)
2. Менделеевск муниципаль районының Татар Чаллысы авыл жирлеге территориясендә жирләү урыннарын тоту кагыйдәләрен расларга. (2 нче кушымта)
3. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Татар Чаллысы авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Татар Чаллысы авыл жирлегендә жирләү урыннарын тоту кагыйдәләрен раслау турында» 2013 елның 30 сентябрәндәге 106А номерлы карарын үз көчен югалткан дип санарга.
4. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында, Менделеевск муниципаль районының рәсми сайтында, Татар Чаллысы авыл жирлегенә мәгълүмат стендларында урнаштырырга.

Татар Чаллысы авыл жирлеге башлыгы

П. Кузнецова

Татар Чаллы авыл жирлеге Территориясендә дә ижтимагый зиратлар эшчәнлеге тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Жәмәгать зиратлары эшчәнлеге тәртибе (алга таба - Тәртип) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Күмү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә эшләнган.

Жирлек территориясендә һәр кешегә, үлеменнән соң, аның ихтыяр белдерүен исәпкә алып, жирләү гарантияләне, жирлек территориясендә гражданнарга мәетне (калдыкларны) күмү өчен бушлай жир бирү кагыйдәләре мәгълүматлары нигезендә гарантияләне.

1.2. Гражданнар мәстәкыйль рәвештә жирләүне Татар Чаллысы авыл жирлеге Башкарма комитеты хәбәре белән оештыралар.

1.3. Зиратны карап тоту, төзекләндерү һәм реконструкцияләү эшләрен Татар Чаллысы авыл жирлеге башкарма комитеты башкара.

2. Жирләү тәртибе

2.1. Жирләү - мәетне (калдыкларын) аның ихтыярын исәпкә алып һәм санитария һәм башка таләпләргә каршы килми торган гореф-гадәтләр, күмү буенча йола гамәлләре һәм традицияләр нигезендә.

2.2. авыл жирлеге территориясендә үлгәннәрне (вафат булган) гомуми зиратларда күмәләр:

- *Татар Чаллысы авылы*(православие динендәгеләр)

2.3. Үлгәннәрне (вафат булучыны) күмү, үлүченең паспортын яисә шәхесен таныклаучы башка документны биргән зат тарафыннан (ЗАГС) бирелгән үлем турындагы таныклык нигезендә башкарыла.

2.4. Жәмәгать зиратларында күмү дини, хәрби, башка гореф-гадәтләргә исәпкә алып башкарылырга мөмкин. Жәмәгать зиратларында ялгыз жирләрнең аерымланган кишәрлекләре (зоналары) карала.

2.5. Жәмәгать зиратлары территорияләрендә бушлай бирелә торган жир күләме үлгән кешене күмү өчен бирелгән жир кишәрлегенә шул ук участогында үлгән ире яисә якин туганын күмүне гарантияләү өчен жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

2.6. Мәет жирләү өчен түләүсез бирелә торган жир участокларының күләмнәре:

Күмү төре	Жир участокларының күләмнәре		
	Озын, м	Киңлеге, м	Майданы, кв. м
Ялгыз күмүләр	3,5	2,0	7,0
Ыруларын жирләүләр	3,5	4,0	14,0
Көле салынган урнаны күмү өчен	0,8	1,1	0,88
Гаиләләрен күмү	3,5	8,0	28,0

Ялгыз күмү урыннары - ир белән хатын, якин туганнары (балалары, ата-аналары, уллыкка алынганнары, уллыкка алуучылары, бертуганнары, оныклары, бабалары, әбиләре), башка туганнары, үлгән (үлгән) яки үлгән (үлгән) кешене жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар (алга таба шулай ук - үз өстенә күмү бурычын алган зат) кабер күмү өчен жәмәгать зиратлары территориясендә бушлай бирелә торган жирләү урыннары (балалар, ата-аналар, уллыкка алуучылар, уллыкка алынучылар, бертуган һәм туган-әнеләре, оныклары, бабалары, әбиләре), башка туганнары, яисә туганнары, законлы вәкилләре яки законлы рәвештә жирләү мөмкин булмаган гражданның төзү турында белдермәгән.

Ырулы жирләүләр- үлгән кешене күмү өчен жәмәгать зиратлары территориясендә ир яисә хатынның якин туганын (һәлак булуучыны) күмүне гарантияләү өчен бушлай бирелә торган жирләү урыннары. Туганнары күмү урыннары турыдан-туры үлгән кешене күмгәндә, ягъни башкарма комитетка туганлык жирләү урыны бирү турындагы гариза белән бирелә.

Гаилә (ыруглык) күмүләр - өч һәм аннан да күбрәк үлгән туганнарны күмү өчен урыннар. Гаилә (ыруглык) күмү урыннары турыдан-туры үлгән кешене күмгәндә дә, булачак күмүләргә дә бирелә.

2.7. Каберләр арасы озын якларда кимендә 1 метр булырга тиеш, кыскасы - 0,5 метр. Кабернең озынлыгы - 2,0 м, киңлеге - 1,0 м, тирәнлеге - 1,5 м булырга тиеш. Үлгән балаларны күмгәндә каберләрнең зурлыгы тиешенчә киметелергә мөмкин.

3. Кабул ителгән корылмаларны урнаштыру һәм аларны карап тоту.

3.1. Кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) һәм зиратлардагы коймаларны урнаштыру бары тик бирелгән урыннар

чикләрәндә генә рөхсәт ителә. Кабер өстендәге корылмаларның биеклегә 2 метрдан артмаска, койма 1 метрдан артмаска тиеш.

3.2. Кабер корылмаларындагы язулар (кабер ташлары) бу урында үлгәннәр турындагы мәгълүматларга туры килергә тиеш.

3.3. Кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) һәм коймаларны куллану вакыты чикләнми, моңа билгеләнгән тәртиптә кешеләрнең сәламәтлегенә куркыныч янауы, күрше жирләү урыннарының сакланышын тәмин итүче билгеләнгән тәртиптә тану очраклары керми.

3.4. Үлем корылмалары төзелеш нормаларының һәм кагыйдәләренә тиешле таләпләрен үтәп билгеләнә.

3.5. Гражданныр (оешмалар) куйган кабер ташлары (һәйкәлләр, чәчәкләр һ.б.) аларның милкә булып тора.

3.6. Авыл жирлегенә башкарма комитеты кабер өстендәге корылмалар өчен матди җаваплылык тотмый.

3.7. Кабер корылмасы булмаганда, жирләү турында белешмәләр булмаганда, соңгылары законнарда билгеләнгән тәртиптә хужасыз дип танылырга мөмкин.

4. Зиратлар эше кагыйдәләре

4.1. Зиратлар көн саен килеп йөрү өчен ачык.

4.2. Зиратларда күмү көн саен 10.00 дән 18.00 сәгатькә кадәр башкарыла.

4.4. Зиратка килүчеләр түбәндәге хокукларга ия:

- һәйкәлләрне әлеге таләпләр нигезендә урнаштырырга
- кабер участогында чәчәкләр утыртырга;
- гамәлдәге законнарда каралган башка хокуклар.

4.5. Зират территориясенә килүчеләргә тыела:

- гражданлык хәле актларын рәсмиләштерү органнары тарафыннан бирелгән үлем турында таныклык яисә билгеләнгән рәвештәге медицина учреждениесе тарафыннан бирелгән документны авыл жирлегә башкарма комитетына күрсәтмичә, үз белдеге белән күмү;

- һәйкәлләрне, зират жиһазларын бозарга, территорияне чүпләргә; - яшел утыртмаларны бозарга, чәчәкләрне өзәргә, такыялар җыярга;

- этләр йөртәргә, йорт хайваннарын көтәргә, кош-корт тотарга, жиләк-жимеш, гөмбә җыярга;

- грунт казырга һәм төзелеш материаллары запасын калдырырга;

- үз белдеге белән генә бу жирләрдән читтә күмү рөхсәт ителми. Мондый гамәлләр кылган затларга әйләнә-тирә мохиткә зыян китерә торган гамәлләр өчен гамәлдәге законнар чаралары кулланыла;

- зират территориясенә җәмәгать тәртибен һәм чисталыгын боза торган башка гамәлләр башкарырга.

4.6. Әлеге тәртипне бозган өчен гаепле затлар гамәлдәге законнар нигезендә жаваплы

Татар Чаллысы
авыл жирлеге Советының
2022 елның 8 февралендәге
50 номерлы карарына
2 нче кушымта

**Менделеевск муниципаль районы
Татар Чаллы авыл жирлеге
территориясендә жирләү урыннарын тоту
КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

Әлеге күмү урыннарын тоту кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр)
«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми
принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131ФЗ номерлы
Федераль закон нигезендә эшләнгән. «Күмү һәм жирләү эше турында» 1996

елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон белән, авыл жирлегендә жирләү урыннарын тиешенчә саклауны тәэмин итү, зиратларны карап тотуга санитария һәм экология таләпләрен үтәү максатларында.

1.Зират участкаларын һәм территорияләрен урнаштыруга таләпләр.

1.1 Зират территориясе, күмү ысулына карамастан, функциональ зоналарга бүленә:

күмү;

-зират периметры буйлап яклау (яшел) зонасы.

1.2 Күмү зонасы зиратның төп функциональ өлеше булып тора. Жәмәгать зиратларында ялгыз күмүләр, тугандаш жирләүләр, гаилә белән күмүләр һәм мемориаль корылмалар өчен участоклар, шулай ук шәхесләре ачыкланмаган үлүчеләрне күмү өчен участоклар каралган.

2.Жирләү урыннарын жиһазлау һәм яшелләндерү

2.1 Жирләү урыннарын яшелләндерү һәм төзекләндерү гамәлдәге нормалар һәм кагыйдәләр белән башкарылырга тиеш.

2.2 Жирләү урыннарын төзү һәм төзекләндерү буенча барлык эшләр гамәлдәге агачларны, куакларны һәм үсемлек грунтының максимал саклап калып башкарылырга тиеш.

3.Жирләү урынының эчтәлегә

3.1. Авыл жирлегә территориясендә жирләү урыннарын (зиратларны) карап тоту авыл жирлегенең башкарма комитетына йөкләнә.

3.2. Авыл жирлегә башкарма комитеты түбәндәгеләрне тәэмин итәргә тиеш:

- жир кишәрлеген бүлөп бирүнең билгеләнгән жирләү нормасын үтәү

- инженерлык жиһазларын, коймаларны, юлларны, зират майданчыкларын төзек хәлдә тоту һәм аларны ремонтлау;

- зират территориясен яшелләндерү, яшел үсентеләрне карау һәм яңарту;

- зират территориясен системалы жыештыру һәм чүп-чарны вакытында чыгару;

- янғын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен үтәү;

- санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен үтәү;

- чүп жыю өчен контейнер майданчыкларын төзекләндерү;

4. Мәет жирләү урыннарын тоту кагыйдәләрен бозган өчен контроль һәм жаваплылык

4.1 Әлеге Кагыйдәләрнең үтәлешен тикшереп торуны түбәндәгеләр гамәлгә ашыра:

- Авыл жирлегенең башкарма комитеты;

- Россия Федерациясенең гамәлдәге законнарында каралган очрақларда башка хезмәтләр.

4.2 Әлеге Кагыйдәләрне бозуда, шулай ук кабердәге (табутта) булган предметларны һәм кабердәге ритуаль атрибутларны урлауда гаепле затлар Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә жаваплылыкка тартылар.